ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 3. martā [1]

Lieta C-46/15

Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA
pret
AICP – Associação de Industriais do Concelho de Pombal
(*Tribunal Central Administrativo Sul*

(Centrālā dienvidu administratīvā tiesa, Portugāle)

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu) — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiskie iepirkumi — Direktīva 2004/18/EK — 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļa — Tieša iedarbība — Iepirkuma procedūras — Saimnieciskās darbības subjekti — Tehniskās un/vai profesionālās iespējas — Pierādījums

I – Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz tiesvedību, kurā pretējās puses ir *Ambisig – Ambiente e Sistemas de Informação Geográfica SA* (turpmāk tekstā – "*Ambisig*") un *AICP – Associação de Industriais do Concelho de Pombal* (turpmāk tekstā – "*AICP*").

2. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru [2], 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu.

3. Šis noteikums attiecas uz konkrēta līguma slēgšanā ieinteresēto uzņēmēju tehnisko un/vai profesionālo iespēju pierādījumiem. Ar šiem prejudiciālajiem jautājumiem *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa, Portugāle) Tiesai uzdod jautājumu, pirmkārt, par iespējamo tās tiešo iedarbību un, otrkārt, par tajā paredzēto pierādījumu iesniegšanas noteikumiem un kārtību.

II – Atbilstošās tiesību normas

A – *Savienības tiesības*

4. Direktīvas 2004/18 II sadaļā ir paredzēti noteikumi, kas ir piemērojami publiskiem līgumiem. Kvalitatīvās atlases kritēriji ir norādīti VII nodaļas 2. iedaļā, kurā tostarp ir iekļauts 45. un 48. pants.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV L 134, 114. lpp.

5. Direktīvas 2004/18 45. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir noteikts, ka jebkuram saimnieciskās darbības subjektam, "kas ir vainīgs nopietnā tādas sniegtās informācijas sagrozīšanā, kas prasīta saskaņā ar šo iedaļu, vai nav sniedzis šādu informāciju", var tikt atteikta dalība attiecīgajā līgumā.

6. Direktīvas 2004/18 48. pants "Tehniskās un/vai profesionālās iespējas" ir formulēts šādi:

"1. Komersantu tehniskās un/vai profesionālās iespējas novērtē un pārbauda saskaņā ar 2. un 3. punktu.

2. Komersantu tehniskās iespējas var pierādīt ar vienu vai vairākiem no turpmāk minētajiem līdzekļiem saistībā ar būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu veidu, apjomu vai nozīmīgumu:

[..]

ii) galveno iepriekšējos trijos gados veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu uzskaitījums, norādot summas, realizācijas laiku un saņēmējus gan valsts, gan privātajā sektorā. Piegāžu veikšanu un pakalpojumu sniegšanu pierāda šādi:

— ja saņēmējs ir līgumslēdzēja iestāde – ar apliecinājumiem, kurus izsniegusi vai ar parakstu apstiprinājusi kompetentā iestāde,

— ja saņēmējs ir privāts pircējs – ar pircēja apliecinājumu vai, ja tāda nav, vienkārši ar komersanta sniegtu deklarāciju;

[..]."

B – *Portugāles tiesības*

1) Publisko līgumu kodekss

7. Direktīva 2004/18 Portugāles tiesību sistēmā ir transponēta ar Publisko līgumu kodeksu (*Código dos Contratos Públicos*), kas pieņemts ar 2008. gada 29. janvāra Dekrētlikumu Nr. 18/2008, kas grozīts ar 2009. gada 2. oktobra Dekrētlikumu Nr. 278/2009 un atkārtoti publicēts tā pielikumā (2009. gada 2. oktobra *Diário da República*, 1. sēr., Nr. 192; turpmāk tekstā – "Publisko līgumu kodekss").

8. Publisko līgumu kodeksa 165. pants ir formulēts šādi:

"1 – Prasību minimums tehnisko iespēju jomā, kas norādīts iepriekšējā panta 1. punkta h) apakšpunktā, ir jāpielāgo to pakalpojumu raksturam, kas ir slēdzamā līguma priekšmets, un tajā ir jāapraksta situācijas, statuss, raksturīgās īpašības vai citi faktu elementi, kas it īpaši attiecas uz:

a) kandidātu profesionālo pieredzi;

b) kandidātu izmantojamajiem cilvēkresursiem, tehnoloģiskajiem resursiem, aprīkojuma vai citiem resursiem neatkarīgi no to veida;

c) kandidātu organizatorisko modeli un iespējām, it īpaši attiecībā uz specializēto prasmju vadību un iekļaušanu, atbalsta informātikas sistēmām un kvalitātes kontroles sistēmām;

d) kandidātu spēju veikt vides pārvaldības pasākumus saistībā ar noslēdzamā līguma izpildi;

e) informāciju, kas iekļauta *Instituto da Construção e do Imobiliário, I. P.* datu bāzē attiecībā uz uzņēmējiem, būvdarbu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas vai būvdarbu koncesijas gadījumā.

[..]

5 – Prasību minimumu tehnisko iespēju jomā, kas noteikts 1. punktā, un "f" faktoru, kas minēts iepriekšējā panta 1. punkta i) apakšpunktā, nedrīkst noteikt diskriminējoši."

2) Paziņojums par līgumu

9. Paziņojuma par līgumu 12. pantā ir paredzēts:

"Kandidātiem, lai viņi tiktu atlasīti, ir jāiesniedz šādi pieteikuma dokumenti:

[..]

c) klienta deklarācija uz apzīmogotas uzņēmuma veidlapas, ar ko apliecina, ka kandidāts ir ieviesis vides pārvaldības un/vai kvalitātes sistēmu[, kas prasīta Paziņojuma par līgumu 8. pantā,] atbilstīgi deklarācijas paraugam, kas pievienots šā paziņojuma par līgumu VIII pielikumā. Deklarācijā ir jābūt notariāli, advokāta vai jebkuras citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam un norādei par parakstītāja amatu;

[..]

f) klienta deklarācija uz apzīmogotas uzņēmuma veidlapas, ar ko apliecina, ka kandidāts ir ieviesis vadības sistēmas, veicis tehnoloģiskas platformas uzstādīšanu tīklā un attīstīšanu, ieviesis vadības un koordinācijas pasākumu programmatūru[, kas prasīta Paziņojuma par līgumu 8. pantā], kurā ir precizētas konkrētās izmaksas, atbilstīgi deklarācijas paraugam šā Paziņojuma par līgumu IX pielikumā. Deklarācijā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam un norādei par parakstītāja amatu; [..]."

III – Fakti pamatlietā

10. Atbilstīgi lēmumam par prejudiciālu jautājumu uzdošanu *AICP* 2013. gada 23. aprīlī nolēma uzsākt slēgtu konkursa procedūru ar priekšatlasi, lai piešķirtu tiesības noslēgt publisku pakalpojumu līgumu vides pārvaldības, kvalitātes sistēmu un tehnoloģiskās platformas ieviešanai.

11. Atbilstīgi Paziņojuma par līgumu 8. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktam kandidātiem bija jāatbilst vairākiem kumulatīviem nosacījumiem attiecībā uz viņu tehniskajām iespējām.

12. Tā paša Paziņojuma par līgumu 12. panta 1. punkta c) un f) apakšpunktā bija paredzēts, ka kandidātiem, lai viņi tiktu atlasīti, ir jāapliecina šo nosacījumu izpilde ar klientu deklarācijām uz apzīmogotām uzņēmuma veidlapām. Šajās deklarācijās bija jābūt notariāli, advokāta vai kādas citas kompetentās iestādes apliecinātam parakstam un norādei par parakstītāja amatu.

13. Saistībā ar šo iepirkumu *AICP* 2013. gada 30. augustā apstiprināja atlases komisijas galīgo ziņojumu par atlasi. Šajā ziņojumā tika atlasīta sabiedrība *Índice ICT & Management Lda* un tika izslēgti pārējie divi kandidāti, tostarp *Ambisig*.

14. Tādu iemeslu dēļ, kuri nav norādīti lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, šis lēmums 2013. gada 14. novembrī ar *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa) nolēmumu tika atcelts. Turklāt šī tiesa piesprieda *AICP* 20 dienu laikā pieņemt jaunu lēmumu par procedūras izvēli un izdot jaunu paziņojumu par līgumu, kurā būtu likvidēti konstatētie pārkāpumi, kā arī veikt visus ar to saistītos aktus un pasākumus.

15. Atbilstīgi šim nolēmumam 2013. gada 10. decembrī *AICP* nolēma izsludināt jaunu slēgtu konkursu ar priekšatlasi, lai piešķirtu tiesības slēgt pakalpojumu līgumu vides pārvaldības, kvalitātes sistēmu un tehnoloģiskās platformas ieviešanai 13 uzņēmumos.

16. Šīs jaunās atlases procedūras rezultātā *AICP* vadība 2014. gada 27. martā nolēma apstiprināt atlases komisijas galīgo ziņojumu par atlasi, kurā bija atlasīta *Índice ICT & Management Lda* kandidatūra un izslēgta *Ambisig* kandidatūra.

17. *Ambisig* par šo lēmumu cēla prasību *Tribunal Administrativo e Fiscal de Leiria* (Leirijas Administratīvā un nodokļu tiesa, Portugāle), kas 2014. gada 11. jūnijā šo lēmumu atcēla. Tomēr *Ambisig* šo nolēmumu apstrīdēja tās pašas tiesas tiesnešu kolēģijā, pamatojoties uz to, ka šī tiesa esot kļūdaini noraidījusi prasības prasījumus, it īpaši attiecībā uz Paziņojuma par līgumu 12. panta 1. punkta c) un f) apakšpunkta neatbilstību pierādījumu prasībām, kas norādītas Direktīvas 2004/18 48. pantā, kā arī konkurences, objektivitātes un samērīguma principiem, kas izriet no Publisko līgumu kodeksa.

18. Ar 2014. gada 6. augusta spriedumu *Tribunal Administrativo e Fiscal de Leiria* (Leirijas Administratīvā un nodokļu tiesa) noraidīja *Ambisig* sūdzību un tādējādi apstiprināja savu 2014. gada 11. jūnija nolēmumu. *Ambisig* nolēma apstrīdēt šo spriedumu *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa).

19. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir formulēts saistībā ar šo prasību. *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa) pauž šaubas par pierādījumu prasībām, kas paredzētas Direktīvas 2004/18 48. pantā, piemērošanas jomu un paziņojuma par līgumu atbilstību šim pantam.

IV – Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

20. Ar 2015. gada 29. janvāra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 5. februārī, *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, tā kā [..] Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajā ievilkumā paredzētais jautājums nav reglamentēts Portugāles tiesībās, minētā tiesību norma ir tieši piemērojama Portugāles tiesību sistēmā, piešķirot privātpersonām tiesības, kuras tās var īstenot, vēršoties pret līgumslēdzējām iestādēm?

2) Vai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tādu noteikumu piemērošana, ko pieņēmusi līgumslēdzēja iestāde un atbilstoši kuriem saimnieciskās darbības subjektam nav atļauts pierādīt pakalpojumu sniegšanu, iesniedzot paša parakstītu deklarāciju, ja vien tas nepierāda, ka viņam nav iespējams vai ir pārmērīgi apgrūtinoši saņemt apliecinājumu no privāta pircēja?

3) Vai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tādu noteikumu piemērošana, ko pieņēmusi līgumslēdzēja iestāde un atbilstoši kuriem privāta pircēja apliecinājumā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam, pretējā gadījumā paredzot izslēgšanu?"

21. *Ambisig*, Portugāles valdība, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Portugāles valdība un Komisija turklāt savu viedokli pauda arī 2016. gada 28. janvāra tiesas sēdē.

V – Analīze

A – *Par pirmo prejudiciālo jautājumu*

22. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka tāpēc, ka tas nav transponēts valsts tiesībās, ar to privātpersonām var tikt piešķirtas tiesības vērsties pret līgumslēdzējām iestādēm saistībā ar prasībām, kas celtas valsts tiesās. Tāpēc ir jānosaka šīs normas iespējamā tiešā ietekme.

1) Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma tiešās iedarbības noteikšana

23. Ir zināmi direktīvas tiesību normu tiešās iedarbības atzīšanas nosacījumi un ierobežojumi. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru visos gadījumos, kuros kādas direktīvas normas attiecībā uz to saturu šķiet beznosacījuma un pietiekami precīzas, privātpersonām ir pamats uz tām atsaukties valsts tiesās, vēršoties pret valsti vai nu, ja tā noteiktajā termiņā nav transponējusi direktīvu valsts tiesībās, vai, ja tā to ir transponējusi nepareizi [3].

24. Savienības tiesību norma ir beznosacījuma norma tad, ja tajā ir noteikts pienākums, kas nav nedz saistīts ar kādu nosacījumu, nedz arī tā izpildes vai seku ziņā pakārtots kādam Eiropas Savienības iestāžu vai dalībvalstu aktam [4].

25. Man šķiet, ka Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums atbilst iepriekš minētajiem beznosacījuma un precizitātes noteikumiem. Šai normai nav nepieciešami nekādi papildu pasākumi tās piemērošanai, jo tajā ir paredzēts, pirmkārt, ka saimnieciskās darbības subjektu tehniskās iespējas var tikt pamatotas, iesniedzot galveno iepriekšējos trijos gados veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu sarakstu, norādot summas, datumu un saņēmējus gan valsts, gan privātajā sektorā, un tajā ir precizēts, otrkārt, ka, ja saņēmējs ir privāts pircējs, pakalpojumu sniegšana ir jāpierāda ar pircēja apliecinājumu vai, ja tāda nav, vienkārši ar saimnieciskās darbības subjekta sniegtu deklarāciju.

26. Tiesai turklāt jau ir bijusi iespēja nospriest, ka uz Padomes 1971. gada 26. jūlija Direktīvas 71/305/EEK par būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūru koordinēšanu [5] 26. pantu privātpersonas var atsaukties valsts tiesās "bez nepieciešamības ieviest jebkādu īpašu pasākumu, lai ievērotu [tajā noteiktās] prasības" [6]. Lai arī šis Direktīvas 71/305 pants attiecās tikai uz būvdarbu, nevis pakalpojumu līgumiem, tehnisko iespēju pierādīšanas noteikumi, kas paredzēti šajā normā, to beznosacījuma un precizitātes aspektā var tikt uzskatīti par analogiem Direktīvas 2004/18 48. panta noteikumiem.

3 — Šajā ziņā daudzu spriedumu vidū skat. spriedumu *Portgás* (C-425/12, EU:C:2013:829, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).

4 — Šajā ziņā skat. spriedumus *Almos Agrárkülkereskedelmi* (C-337/13, EU:C:2014:328, 32. punkts) un *Larentia + Minerva un Marenave Schiffahrt* (C-108/14 un C-109/14, EU:C:2015:496, 49. punkts).

5 — OV L 185, 5. lpp.

6 — Spriedums *Beentjes* (31/87, EU:C:1988:422, 43. punkts).

27. Visbeidzot ir jānorāda, ka Tiesa, vispārīgāk ņemot, ir uzskatījusi arī, ka privātpersona valsts tiesā var atsaukties uz Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai [7] VI sadaļas normām, "ciktāl no individuālas to formulējuma pārbaudes izriet, ka tās ir beznosacījuma un pietiekami skaidras un precīzas" [8]. Starp šīm normām ir arī 32. pants, kura 2. punktā jau bija paredzēts, ka pakalpojumu sniedzēja tehniskās iespējas var tikt apliecinātas "ar sarakstu par pēdējos trīs gados sniegtajiem nozīmīgākajiem pakalpojumiem, norādot summas, datumus un gan valsts, gan privātus to saņēmējus, [un], ja tie sniegti privātiem pircējiem, – tas jāapliecina pircējam, vai, ja ne, pakalpojumu sniedzējs vienkārši dara zināmu, ka sniedzis šādu pakalpojumu".

28. Jākonstatē, ka Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punktā šī norma ir pārņemta ar gandrīz identisku formulējumu. Šī pēdējā norma man tādējādi šķiet beznosacījuma un pietiekami precīza, lai uz to atsauktos valsts tiesās.

2) Nepieciešamība līgumslēdzēju iestādi kvalificēt par "valsti"

29. Tomēr, lai *Ambisig* valsts tiesā varētu atsaukties uz Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu, iesniedzējtiesai ir jāpārliecinās, ka līgumslēdzēja iestāde pamatlietā nav "privātpersona".

30. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru direktīva pati par sevi nevar radīt pienākumus privātpersonai. Tātad uz to nevar atsaukties, vēršoties pret šādu personu valsts tiesā [9].

31. Tomēr, lai gan uz direktīvas normām, kurām ir tieša iedarbība, var atsaukties tikai, vēršoties pret valsti, nav nozīmes, kādā statusā pēdējā minētā rīkojas [10].

32. Tādējādi saskaņā ar pastāvīgo judikatūru "pie tādiem subjektiem, pret kuriem var vērsties, atsaucoties uz direktīvas normām, kurām var būt tieša iedarbība, pieder subjekts, kuram neatkarīgi no tā, kāds ir tā juridiskais statuss, saskaņā ar valsts iestādes izdotu tiesību aktu un tās pārraudzībā ir uzdots veikt sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanu un kuram šā mērķa īstenošanai ir pilnvaras, kas ir plašākas nekā noteikumi, kuri ir piemērojami attiecībās starp privātpersonām" [11].

33. Šķiet, ka no attiecīgās līgumslēdzējas iestādes pamatlietā nosaukuma izriet, ka tā ir pilnīgi privāta uzņēmumu apvienība, kura nesniedz pakalpojumus sabiedrības interesēs un kurai katrā ziņā nav plašāku pilnvaru, lai izpildītu savus uzdevumus.

34. Atbildot uz 2016. gada 28. janvāra tiesas sēdē Tiesas uzdotajiem jautājumiem, Portugāles valdības pārstāvis apstiprināja, ka *AICP* ir privāto tiesību asociācija, kura ne sniedz, ne arī tai ir uzticēts sniegt pakalpojumus sabiedrības interesēs. Atbilstīgi šiem paskaidrojumiem tikai tādēļ, ka *AICP* darbība galvenokārt ir valsts finansēta, tai var tikt piemēroti tiesību akti, kas attiecas uz publiskiem līgumiem [12].

35. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa) ir jāpārbauda, vai pamatlietas faktu rašanās brīdī *AICP* bija subjekts, kuram valsts iestādes pārraudzībā bija uzdots sniegt sabiedrisku pakalpojumu, un vai šai uzņēmumu apvienībai šā mērķa īstenošanai bija plašas pilnvaras [13].

7 — OV L 209, 1. lpp.

8 — Spriedums *Tögel* (C-76/97, EU:C:1998:432, 47. punkts).

9 — Šajā ziņā skat. spriedumus *Marshall* (152/84, EU:C:1986:84, 48. punkts), *Faccini Dori* (C-91/92, EU:C:1994:292, 20. punkts), kā arī *Portgás* (C-425/12, EU:C:2013:829, 22. punkts).

10 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Portgás* (C-425/12, EU:C:2013:829, 23. punkts).

11 — Spriedums *Portgás* (C-425/12, EU:C:2013:829, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

12 — Atbilstīgi Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktam.

13 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Portgás* (C-425/12, EU:C:2013:829, 31. punkts).

36. Ja tas tā nebija, tad pret to nevar tikt izvirzīts Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums. Šajā gadījumā iesniedzējtiesai tomēr būtu jāpiemēro atbilstošas interpretācijas princips un visas atbilstošās valsts tiesību normas jāinterpretē, cik vien iespējams, atbilstoši Direktīvas 2004/18 tekstam un mērķim, lai sasniegtu tajā paredzēto rezultātu un tātad panāktu atbilstību LESD 288. panta trešajai daļai [14].

B – *Par otro prejudiciālo jautājumu*

37. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums nepieļauj to noteikumu piemērošanu, ko noteikusi līgumslēdzēja iestāde un kas neļauj saimnieciskās darbības subjektam pierādīt savas tehniskās iespējas, izmantojot paša parakstītu deklarāciju, izņemot gadījumu, ja viņš iesniedz pierādījumu par to, ka viņam nav iespējams vai ir ļoti grūti iegūt apstiprinājumu no privāta pircēja.

38. Tāpēc iesniedzējtiesa uzdod Tiesai jautājumu par iespējamo to pierādījumu veidu hierarhiju, kuri ir atļauti ar Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu.

39. Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļā ir paredzēts, ka komersantu tehniskās iespējas var tikt pierādītas, iesniedzot galveno iepriekšējos trijos gados veikto piegāžu vai sniegto pakalpojumu sarakstu. Ja saņēmējs ir privāts pircējs, šīs normas otrajā ievilkumā ir paredzēti divi pierādījumu veidi, lai pierādītu minēto darījumu (piegādes un pakalpojumi) esamību. To veic vai nu "ar pircēja apliecinājumu, vai, *ja tāda nav*, vienkārši ar komersanta sniegtu deklarāciju" [15].

40. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tiesību aktā, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi [16].

41. Ņemot to vērā – kā norādījusi ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*] savu secinājumu lietā *Agrana Zucker* (C-33/08, EU:C:2009:99) 37. punktā –, "noteikuma teksts atbilstoši vispārpieņemtajiem interpretēšanas principiem arvien ir *sākumpunkts* un vienlaikus jebkuras interpretēšanas robežas" [17]. Es turklāt atbalstu ģenerāladvokāta F. Ležē [*Ph. Léger*] sniegto precizējumu, atbilstīgi kuram cita veida interpretācija, nevis tā, kas saistīta ar normas formulējumu, nav nepieciešama, ja konkrētais teksts ir absolūti skaidrs un nepārprotams. "Šādā gadījumā pietiek ar pašiem [Savienības] tiesību noteikumiem" [18].

42. Šajā lietā ir jākonstatē, ka Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļa ir pietiekami skaidra un nepārprotama, un tas attiecas uz visām valodu redakcijām.

14 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Dominguez* (C-282/10, EU:C:2012:33, 24. punkts un tajā minētā judikatūra). Tiesa īpaši ir apstiprinājusi to risinājumu hierarhizāciju, kas piemērojami tādā tiesvedībā starp privātpersonām kā lietā, kurā pieņemts spriedums *Fenoll* (C-316/13, EU:C:2015:200), apliecinot, ka, "ja nav iespējams – kas jāpārbauda iesniedzējtiesai – valsts tiesības interpretēt atbilstoši [šai] direktīvai, uz tās [..] pantu nevar atsaukties tādā tiesvedībā starp privātpersonām [..], lai nodrošinātu minēto tiesību [..] pilnīgu īstenošanu un novērstu ikvienas tādas valsts tiesību normas piemērošanu, kas tām ir pretrunā. Turklāt šādā situācijā lietas dalībnieks, kuram kaitē valsts tiesību neatbilstība Savienības tiesībām, varētu tomēr atsaukties uz judikatūru [par dalībvalstu ārpuslīgumisko atbildību par Savienības tiesību pārkāpumu], kas izriet no sprieduma *Francovich* u.c. (C-6/90 un C-9/90, EU:C:1991:428), lai attiecīgā gadījumā saņemtu atlīdzību par nodarītajiem zaudējumiem (skat. spriedumu *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, 43. punkts)" (48. punkts). Citiem vārdiem, ja tiesvedībā starp privātpersonām valsts tiesa nevar valsts tiesības interpretēt atbilstīgi piemērojamajai direktīvai, tad tā nevarēs piemērot šo direktīvu, bet tā nevarēs arī noraidīt pretēju valsts tiesību piemērošanu. Šajā gadījumā vienīgais risinājums, kas tiek piešķirts privātpersonai, kurai tas kaitē, būs saukt pie atbildības dalībvalsti par Savienības tiesību pārkāpumu.

15 — Izcēlums mans.

16 — It īpaši skat. spriedumus *Yaesu Europe* (C-433/08, EU:C:2009:750, 24. punkts), *Brain Products* (C-219/11, EU:C:2012:742, 13. punkts), *Koushkaki* (C-84/12, EU:C:2013:862, 34. punkts) un *Lanigan* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 35. punkts).

17 — Izcēlums mans.

18 — Ģenerāladvokāta F. Ležē secinājumi lietā *Schulte* (C-350/03, EU:C:2004:568, 88. punkts). Skat. arī, lasot *a contrario*, spriedumu *Tecom Mican* un *Arias Domínguez* (C-223/14, EU:C:2015:744, 35. punkts).

43. Tik tiešām, izteikums "ja tāda nav", kas izmantots šajā normā, nozīmē "tā neesamības gadījumā" [19], "tā vietā" vai arī "ja kaut kā nav" [20]. Tādējādi tas nevar tikt citādi interpretēts, kā vien nosakot ideju prioritātes. Konkrēti, pierādījuma veids, kas seko pēc "ja tāda nav", proti, "ar komersanta sniegtu deklarāciju", noteikti ir pakārtots attiecībā uz to, kurš ir pirms tam, proti, pircēja apliecinājumu.

44. Dažas valodu redakcijas ir vēl skaidrākas tajā ziņā, ka tajās nav tikai izteikumu, kas ir analoģiski vārdiem "ja tāda nav", bet vienkārša komersanta deklarācija ir atļauta, tikai skaidri norādot uz pircēja apliecinājuma, kas norādīts iepriekš, neesamību [21].

45. Turklāt, ja saimnieciskās darbības subjekts varētu brīvi izvēlēties pierādījumu veidu no tiem, kuri ir atļauti ar Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu, vārdiem "ja tāda nav" nebūtu jēgas. Saimnieciskās darbības subjektam būtu vieglāk pašam sagatavot deklarāciju nekā pieprasīt apliecinājumu no trešās personas.

46. Saimnieciskās darbības subjekta deklarācija tādējādi ir pakārtots pierādījuma veids tad, ja nav bijis iespējams iegūt pircēja apliecinājumu. Šajā gadījumā saimnieciskās darbības subjektam ir jāpierāda, ka viņam nav bijis iespējams iegūt minēto apliecinājumu.

47. Tā kā ar Direktīvas 2004/18 45. panta 2. punkta g) apakšpunktu ir atļauts izslēgt no iepirkuma ikvienu saimnieciskās darbības subjektu, kurš "ir vainīgs nopietnā tādas sniegtās informācijas sagrozīšanā, kas prasīta saskaņā ar šo iedaļu, vai nav sniedzis šādu informāciju", līgumslēdzējai iestādei ir jāspēj pārbaudīt šīs informācijas patiesumu vai tās neesamības iemeslu.

48. Šī pārbaudes iespēja līgumslēdzējai iestādei ir svarīga vēl jo vairāk tādēļ, ka Tiesa jau ir spriedusi, ka atbilstīgi vienlīdzīgas attieksmes principam un no tā izrietošajam pārskatāmības pienākumam, kuriem ar Direktīvas 2004/18 2. pantu ir pakļautas līgumslēdzējas iestādes, tām ir "stingri jāievēro pašas noteiktie kritēriji tādā veidā, ka tās pienākums ir izslēgt no publiskā iepirkuma procedūras uzņēmēju, kurš nav darījis zināmu dokumentu vai informāciju, kuras iesniegšana bijusi pieprasīta šā publiskā iepirkuma dokumentācijā, pretējā gadījumā izslēdzot šo piedāvājumu no konkursa" [22].

49. Tomēr, kā Komisija uzsver savos rakstveida apsvērumos, šai papildu prasībai ir jāatbilst samērīguma principam.

50. Tas, pirmkārt, nozīmē, ka saimnieciskās darbības subjekta deklarācija var tikt izmantota ne tikai tad, kad pilnīgi nav iespējams iegūt pircēja apliecinājumu (kā, piemēram, maksātnespējas gadījumā). Pietiek ar šķērsli šā apliecinājuma iegūšanai, tādu kā vienkāršs neargumentēts pircēja atteikums, vai ar to, ka viņš pieprasa finansiālu atlīdzību. Otrkārt, šīs neiespējamības pierādījums ir jānovērtē *in concreto*. Tādējādi, ja oficiāla dokumenta iesniegšana var tikt pieprasīta maksātnespējas gadījumā, ar vienkāršu vēstuļu apmaiņu vai atbildes neesamību (kas ir jāpierāda, piemēram, ar vienu vai vairākiem atgādinājumiem) varētu būt pietiekami, lai pierādītu pircēja nevēlēšanos rīkoties.

19 — Atbilstīgi vārdnīcā "Le Petit Robert" 2014. gada izdevumā sniegtajai definīcijai.

20 — Atbilstīgi vārdnīcā "Larousse.fr" sniegtajām definīcijām.

21 — Skat. it īpaši redakciju spāņu valodā, kurā Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļa ir formulēta šādi: "cuando el destinatario sea un comprador privado, mediante un certificado del comprador o, *a falta de este certificado* [ja tāda apliecinājuma nav], simplemente mediante una declaración del operador económico" (izcēlums mans). Itāļu valodas redakcijā arī ir minēts "in mancanza di tale attestazione". Visbeidzot, vācu valodas redakcijā Savienības likumdevējs norāda uz situāciju, kad "falls eine derartige Bescheinigung nicht erhältlich ist". Grieķu valodas redakcija ir vēl skaidrāka attiecībā uz pircēja apstiprinājuma neiespējamību: "εάν ο αποδέκτης είναι ιδιωτικός φορέας, με βεβαίωση του αγοραστή ή, *εάν τούτο δεν είναι δυνατόν* [ja tas nav iespējams], με απλή δήλωση του οικονομικού φορέα" (izcēlums mans).

22 — Spriedums *Cartiera dell'Adda* (C-42/13, EU:C:2014:2345, 42. punkts). Atsaucei uz vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principu skat. arī šā sprieduma 43. punktu un Direktīvas 2004/18 2. pantu.

51. Nobeigumā es uzskatu, ka Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums pieļauj to noteikumu piemērošanu, ko noteikušas līgumslēdzējas iestādes un ar kuriem saimnieciskās darbības subjektam pierādīt savas tehniskās iespējas, izmantojot paša parakstītu deklarāciju, ir atļauts tikai tad, ja viņš iesniedz pierādījumus par neiespējamību vai nopietnām grūtībām iegūt privātā pircēja apliecinājumu.

C – *Par trešo prejudiciālo jautājumu*

52. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums nepieļauj tādu noteikumu piemērošanu, ko pieņēmusi līgumslēdzēja iestāde un atbilstoši kuriem privāta pircēja apliecinājumā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam, pretējā gadījumā paredzot izslēgšanu.

53. Iesniedzējtiesas šaubas izraisa Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma redakcija portugāļu valodā. Šajā redakcijā ir norāde uz "declaração *reconhecida* do adquirente"[23], proti, "atzītu" vai "apliecinātu" deklarāciju. Pārējo valodu redakcijās minētās direktīvas 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma tekstā šāda īpašības vārda nav.

54. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī tam nevar tikt piešķirta prioritāra nozīme salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Savienības tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības oficiālo valodu redakcijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst[24].

55. Šis valodu līdzvērtības un vienlīdzības princips tomēr nenozīmē, ka tas Tiesai traucē noraidīt kāda teksta valodas redakciju, kas ir pretrunā kopējai nozīmei citās valodu redakcijās, par pamatu ņemot konteksta un/vai teleoloģisko interpretāciju[25].

56. Šajā lietā parastā vārda nozīme, kas izmantota citās valodu redakcijās, vien, protams, nevar sniegt skaidru atbildi uz uzdoto prejudiciālo jautājumu. Tomēr konteksts, kurā iekļaujas Direktīvas 2004/18 48. pants un tā grozījumi, kā arī tā teleoloģiskā interpretācija man liek pieņemt interpretāciju, atbilstīgi kurai Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajā ievilkumā nav prasīts, lai privātā pircēja apliecinājumā būtu notariāli, advokāta vai jebkuras citas kompetentas iestādes apliecināts paraksts.

1) Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma formulējums

57. Kad salīdzinām Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma dažādās valodu redakcijas, atklājas, ka apzīmētājs "reconhecida" ("atzīta" vai "apliecināta") ir minēts tikai portugāļu valodas redakcijā, kurā šis pats vārds ir izmantots diviem paredzētajiem pierādījuma veidiem.

23 — Izcēlums mans.

24 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Léger* (C-528/13, EU:C:2015:288, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 — Šajā ziņā skat. Lenaerts, K. un Guttiérrez-Fons, J. A., "To say what the law of the EU is: Methods of interpretation and the European Court of Justice", *Columbia Journal of European Law*, 2014, 20th Anniversary Issue, 3.–61. lpp., it īpaši 14. lpp. un 78. zemsvītras piezīmē minētie autori.

58. Pārējās valodu redakcijās vārds "deklarācija" ir izmantots tikai otrajā gadījumā (komersanta deklarācija), savukārt pirmais gadījums attiecas uz piegāžu vai sniegto pakalpojumu pircēja sniegto "apliecinājumu". Tā, piemēram, tostarp spāņu, vācu, angļu vai arī franču valodas redakcijās ir sastopami vārdi "certificado" un "declaración", "Bescheinigung" un "Erklärung", "certification" un "declaration", kā arī "certification" un "déclaration" [26].

59. Atšķirīgu vārdu lietošana abos gadījumos, kas minēti Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajā ievilkumā, varētu paust Eiropas Savienības likumdevēja gribu nošķirt pierādījuma pienākumu attiecībā uz šiem gadījumiem. Atšķirība starp vārdiem "apliecinājums" un "deklarācija" liek domāt par palielinātu formālismu pirmajā gadījumā. Šādu interpretāciju varētu apstiprināt normas formulējums portugāļu valodas redakcijā, kurā abos gadījumos ir lietots vārds "deklarācija", taču tam pievienojot īpašības vārdu "atzīta" vai "apliecināta" tikai pirmajā gadījumā.

60. Tomēr es nevaru pilnībā neņemt vērā, ka ar Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu ir atļauts pierādīt komersanta norādīto pakalpojumu sniegšanu ar *pircēja* apliecinājumu, neatsaucoties ne uz kādu oficiālu dokumentu vai trešās personas iesaistīšanos. Ja šāda precizējuma nav, tad vārds "apliecinājums" nenozīmē neko citu kā vien kādu rakstveida apliecinājumu [27].

61. Tādējādi ir jākonstatē, ka konkrētās normas gramatiskā analīze vien neļauj to interpretēt ar vajadzīgo pārliecību.

2) Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma sistēmiskā analīze

62. Vispirms no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka ar Direktīvas 2004/18 48. pantu ir izveidota slēgta sistēma, kas ierobežo līgumslēdzējām iestādēm pieejamos novērtēšanas un pārbaudes veidus un tādējādi to *iespējas noteikt prasības* [28].

63. Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka pat saistībā ar atvērtu sistēmu (kā tā, kas ir paredzēta Direktīvas 2004/18 47. panta 4. punktā par kandidātu ekonomisko un finanšu stāvokli) līgumslēdzēju iestāžu brīvība nav neierobežota un izvēlētajiem rādītājiem ir jābūt "objektīvi piemērotiem [..] iespēju noskaidrošanai [..], tomēr nepārsniedzot to, kas ir saprātīgi nepieciešams šī mērķa sasniegšanai" [29].

64. Nevar *a fortiori* būt citādi attiecībā uz Direktīvas 2004/18 48. panta slēgtajā pierādījumu sistēmā paredzētajām prasībām. Privāta pircēja apstiprināta paraksta noteikšana, ar kuru ir apliecināma saimnieciskās darbības subjekta, kas kandidē uz dalību līgumā, veiktā piegāde vai sniegtais pakalpojums, manuprāt, pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai pierādītu attiecīgā saimnieciskās darbības subjekta tehniskās iespējas, un ir pārmērīgi formāla salīdzinājumā ar vienkāršu saimnieciskās darbības subjekta deklarāciju, kas ir pakārtots pierādījuma veids, kurš ir atļauts ar Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu.

65. Ja līgumslēdzējai iestādei ir šaubas par tai iesniegta dokumenta patiesumu, tā, manuprāt, var pieprasīt arī papildu informāciju, lai pierādītu sniegtā apliecinājuma autentiskumu. Saistībā ar konteksta analīzi nedrīkst aizmirst, ka Direktīvas 2004/18 45. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir atļauts atteikt dalību līgumā komersantam, kas "ir vainīgs nopietnā tādas sniegtās informācijas sagrozīšanā".

26 — Atzīmēsim, ka slovāku valodas redakcijā ir izmantots vārds "potvrdením", kas var tikt tulkots drīzāk kā "apstiprinājums", nevis "apliecinājums", un "vyhlásením".

27 — Saskaņā ar vārdnīcas "Le Petit Robert" 2014. gada izdevumu apliecinājums, pirmkārt, ir juridisks termins, kas nozīmē "rakstveidā sniegtu apliecinājumu". Spāņu valodā saskaņā ar tiešsaistē pieejamo *Real Academia Española* vārdnīcu vārds "certificado" norāda uz terminu "certificación", kurš var tikt definēts kā dokuments, ar kuru tiek apstiprināts dokumenta patiesums.

28 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Édukövízig* un *Hochtief Construction* (C-218/11, EU:C:2012:643, 28. punkts).

29 — Spriedums *Édukövízig* un *Hochtief Construction* (C-218/11, EU:C:2012:643, 29. punkts).

66. Piemērojamā tiesiskā regulējuma attīstība tāpat liecina par labu prasītā apliecinājuma neformālai interpretācijai.

67. Doma, kas ir Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma pamatā, bija norādīta jau Direktīvā 92/50, taču nedaudz atšķirīgā formulējumā. Atbilstīgi Direktīvas 92/50 32. panta 2. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam saimnieciskās darbības subjekta norādītā pakalpojuma sniegšana, lai pierādītu savas tehniskās iespējas, bija "jāapliecina *pircējam*" [30].

68. Ja apliecinājuma ideja ir atrodama darbības vārdā "apliecināt", tad institucionālas trešās personas jebkādas iesaistīšanās neesamība ir skaidrāka, tāpēc ka nepārprotami ir uzsvērta pircēja darbība, jo pakalpojuma sniegšana ir jāapliecina *viņam*.

69. Turklāt var tikt konstatēts arī, ka Direktīvas 92/50 portugāļu valodas redakcijā attiecībā uz abām pierādījumu iespējām ir izmantots termins "declaração", taču to pirmajā gadījumā nepapildinot ar kādu īpašības vārdu.

70. Direktīvas 92/50 32. panta 2. punkta tekstā iesākumā nebija nekādu grozījumu Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikumā direktīvai par valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru saskaņošanu piegāžu, pakalpojumu un būvdarbu jomā (COM(2000) 275, galīgā redakcija) [31], kura rezultāts ir Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkts.

71. Tikai pēc Eiropas Parlamenta grozījumu iekļaušanas attiecībā, pirmkārt, uz komersantu grupas piedalīšanos un, otrkārt, rūpēm par vidi un veselību, kā arī darbinieku drošību Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums tika izklāstīts tā pašreizējā formulējumā [32].

72. Tāpēc nevar tikt izvirzīts arguments par strīdīgās normas formulējuma grozījumu, jo tie apsvērumi, kuru dēļ tika pieņemtas šīs izmaiņas, neattiecas uz jebkādu likumdevēja gribu palielināt to pierādījumu formālo raksturu, kas ir saistīti ar pircēja veiktu saimnieciskās darbības subjekta sniegto pakalpojumu apliecinājumu.

73. Gluži otrādi, ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvu 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar kuru atceļ Direktīvu 2004/18[..] [33], atceļot visas atsauces uz jebkādu pircēja sniegtu apliecinājumu, pierādījumu formālisma samazināšanas ziņā ir iets vēl tālāk.

74. Tagad šīs direktīvas 60. panta 4. punktā, ar kuru ir aizstāts Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkts, ir paredzēts tikai, ka "ekonomikas dalībnieku tehniskās spējas var apliecināt ar vienu vai vairākiem XII pielikuma II daļā minētajiem pierādījumiem saskaņā ar būvdarbu, piegāžu vai pakalpojuma raksturu, daudzumu vai svarīgumu un lietojumu".

75. Atbilstīgi Direktīvas 2014/24 XII pielikuma II daļas a) punkta ii) apakšpunktam ekonomikas dalībnieka tehnisko spēju pierādījums ir "saraksts, kurā uzskaitītas būtiskākās veiktās piegādes vai sniegtie pakalpojumi ne vairāk kā trijos iepriekšējos gados, norādot summas, laiku un gan valsts, gan privātos saņēmējus; ja tas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu atbilstīgu konkurences līmeni, līgumslēdzējas iestādes var norādīt, ka ņems vērā liecības par attiecīgajām piegādēm vai pakalpojumiem, kas īstenoti pirms vairāk nekā trīs gadiem". Vairs nav nepieciešamības šo sarakstu papildināt ar pircēja sniegtu apliecinājumu.

30 — Izcēlums mans.

31 — OV 2001, C 29 E, 11. lpp. Skat. minētā priekšlikuma direktīvai 49. panta 3. punktu.

32 — Skat. grozīto Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikumu direktīvai par valsts līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru saskaņošanu piegāžu, pakalpojumu un būvdarbu jomā (COM(2002) 236, galīgā redakcija, OV 2002, C 203 E, 210. lpp., it īpaši 223. un 224. lpp.).

33 — OV L 94, 65. lpp.

76. Lai gan Direktīva 2014/24 nav piemērojama pamatlietā, šī jaunā direktīva, ar kuru atceļ Direktīvu 2004/18, ir lietderīga tajā ziņā, ka tajā ir pausta Savienības likumdevēja mūsdienīgā griba. Tā var mums palīdzēt piešķirt aktuālu nozīmi iepriekšējai līdzīgai normai, tomēr ar nosacījumu, ka netiek pārkāpts likums.

77. Šajā konkrētajā gadījumā man šķiet, ka, neskarot piemērojamās normas formulējumu, ar Direktīvu 92/50 un Direktīvu 2014/24 tiek apstiprināta Savienības likumdevēja nepārtrauktā griba nepiešķirt saimnieciskās darbības subjekta tehnisko spēju pierādījumam īpašu formālismu.

78. Citiem vārdiem sakot, Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajā ievilkumā, to skatot tā kontekstā un vēsturiskajā perspektīvā, netiek prasīts nekas cits kā vien pircēja sniegts apstiprinājums vai apliecinājums par to, ka saimnieciskās darbības subjekta sniegtais pakalpojums, lai iegūtu publisko līgumu, atbilst īstenībai.

3) Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma teleoloģiskā interpretācija

79. Visbeidzot, šāda interpretācija atbilst arī Direktīvas 2004/18 mērķim – atvieglot preču brīvu apriti, brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus, kā arī, plašāk, efektīvu konkurenci valsts iepirkumos [34].

80. Man šķiet, ka tas, ka pircēja sniegtajā apliecinājumā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam, var būt pretrunā šim mērķim.

81. Šāda prasība, tik tiešām, varētu atturēt dažus iespējamos kandidātus, kuri, saskaroties ar praktiskām grūtībām (piemēram, paziņojumā par līgumu noteikto termiņu dēļ) šā papildu nosacījuma izpildē, varētu atteikties iesniegt piedāvājumu.

4) Secinājums par trešo prejudiciālo jautājumu

82. Nobeigumā es uzskatu, ka Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrā ievilkuma kontekstuālā un teleoloģiskā interpretācija apstiprina parasto nozīmi, kas piešķirta tajā norādītajam terminam "apliecinājums", un no vārda "reconhecida" pievienošanas portugāļu valodas redakcijā nav jāizdara nekādi īpaši secinājumi.

83. Kontekstā, kādā ir iekļauts Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums un tā grozījumi, kā arī tā teleoloģiskās interpretācijas rezultātā ir jāpieņem interpretācija, atbilstīgi kurai vārds "apliecinājums" un vārdi "apliecināta deklarācija", kas izmantoti portugāļu valodas redakcijā, neprasa nekādu īpašu formālu pieeju.

84. Tāpēc es uzskatu, ka līgumslēdzējas iestādes noteikti noteikumi, kuros ir paredzēts, ka pircēja sniegtajā apliecinājumā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam, pretējā gadījumā paredzot izslēgšanu, ir pretrunā Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajam ievilkumam.

34 — Skat. Direktīvas 2004/18 preambulas 2. apsvērumu.

VI – Secinājumi

85. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Tribunal Central Administrativo Sul* (Centrālā dienvidu administratīvā tiesa) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

"1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka tāpēc, ka tas nav transponēts valsts tiesībās, ar to privātpersonām var tikt piešķirtas tiesības, uz kurām tās varētu atsaukties attiecībā uz līgumslēdzējām iestādēm, saistībā ar tiesvedību valsts tiesās, ar nosacījumu, ka attiecīgā līgumslēdzēja iestāde atbilst jēdzienam "valsts" Tiesas judikatūras nozīmē;

2) Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrais ievilkums pieļauj tādu līgumslēdzējas iestādes noteiktu noteikumu piemērošanu, ar kuriem saimnieciskās darbības subjektam pierādīt savas tehniskās iespējas, izmantojot paša parakstītu deklarāciju, ir atļauts tikai tad, ja viņš iesniedz pierādījumus par neiespējamību vai nopietnām grūtībām iegūt privātā pircēja apliecinājumu;

3) līgumslēdzējas iestādes noteiktu noteikumu piemērošana, kuros ir paredzēts, ka pircēja sniegtajā apliecinājumā ir jābūt notariāli, advokāta vai citas kompetentas iestādes apliecinātam parakstam, pretējā gadījumā paredzot izslēgšanu, ir pretrunā Direktīvas 2004/18 48. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) daļas otrajam ievilkumam."